

F

BEGROTING 2023

Vrijdag 11 NOVEMBER 2022

CHRISTENUNIE ZWOLLE

Ruben van de Belt
Wietse de Boer
Jolien Elshof-Rook
Eibert Geerts
Marieke Herweijer
Klariska ten Napel
Jacob Raap

Inleiding

Voorzitter,

Vandaag bespreken we de eerste begroting van dit college. Dat doen we in een onzekere tijd, waarin het dagelijks leven duurder wordt. De bestaanszekerheids crisis treft zowel huishoudens die al in de knel zaten of dat juist nog nooit eerder hebben gemaakt. We zien ook de ondernemers die geconfronteerd worden met een enorme energierekening. Het denken en handelen van veel overheden richt zich op de korte termijn: de winter doorkomen. En tegelijk klonk vorige maand de noodklok voor de toekomst van onze kinderen: we doen nog lang niet genoeg om de klimaatcrisis af te wenden. Deze begroting is op beide fronten voor Zwolle en haar inwoners van betekenis.

Voor de ChristenUnie zijn het de deugden rechtvaardigheid, verbondenheid en gematigdheid die deze crises met elkaar verbinden. De morele plicht recht te doen aan mensen in de knel. Het houden van de juiste maat, omdat te veel altijd ten koste van iets of iemand gaat. Rechtvaardigheid maakt dat we handelen en met elkaar eerlijk de lasten delen. Verbondenheid maakt dat we elkaar niet loslaten en ons het lot van toekomstige generaties aantrekken. Gematigdheid maakt dat we zuinig omgaan met wat eindig is, niets verspillen wat kostbaar is, en zo minder gevoelig worden voor externe invloeden in de wereldeconomie.

Rechtvaardigheid en bestaanszekerheid

De ChristenUnie is daarom blij met de maatregelen die het college treft om huishoudens en organisaties te ondersteunen. Initiatieven als Warm Thuis, het Zwols isolatieprogramma, de ruimhartige uitkering van de energiecompensatie (en het onderzoek dat te tillen naar 150%) en natuurlijk het Fonds Bestaanszekerheid kunnen op steun van de ChristenUnie rekenen. De focus op lage- en middeninkomens vinden wij rechtvaardig. Daarom juichen wij het initiatief van het Diaconaal Platform Zwolle toe, om de mogelijkheid te bieden €190 die iedereen twee keer krijgt in een fonds te storten, en dat her te verdelen. Dit alles zorgt dat ergste nood geledigd kan worden, en het bevestigt ons geloof in de Zwolse samenleving. Het Fonds Bestaanszekerheid zoals we dat nu bespreken kan mogelijk uitgebreid worden. Wij begrijpen dat het lastig sturen is, zeker met de extreem bewegelijke energiemarkt. Bij het ondersteunen van maatschappelijke organisaties vinden we het logisch dat naast financiële steun ook het gesprek gevoerd wordt over hoe het energiegebruik teruggedrongen kan worden. Onze fractie krijgt wel signalen dat maatschappelijke organisaties op zoek zijn of zij in aanmerking kunnen komen, ook als ze normaliter geen financiële steun van gemeente ontvangen. Deze organisaties en onze fractie hoort graag van de wethouder hoe hij daar tegenaan kijkt en wat hij kan zeggen over de voorwaarden.

Gematigdheid en klimaatcrisis

Veel van de maatregelen die we treffen in de bestaanszekerheids crisis helpen ons in het tegengaan van de klimaatcrisis. Isoleren, minder energie gebruiken, het maathouden in verbruik. Maar ook het ontstaan van sociale netwerken in alle Zwolse wijken, met een prachtig voorbeeld van een Arabischsprekende energicoach bij Duurzaam Holtenbroek. Tegelijk krijgt de ChristenUnie ook signalen dat verduurzaming spaak loopt. We hebben zorgen over individuele Zwollenaren die niet eens een offerte voor warmtepomp krijgen, ook niet via Duurzaam Bouwen Loket van de gemeente, omdat enkel grote aanvragen van

bouwers in behandeling genomen worden. Of enkel als ze bestaande klant zijn of inwoner zijn van Olst-Wijhe. Wij horen graag van de wethouder of deze signalen, ook over de service van het Duurzaam Bouwen Loket, bij het college bekend zijn. En we zijn benieuwd of een collectieve inkoopactie door wijkinitiatieven, maar ondersteund door de gemeente een oplossing kan zijn. Mogelijk kan hij de kans van slagen hiervan peilen bij Zwolse installateurs of de branchevereniging.

Deze coalitie heeft afgesproken om de klimaatambities aan te scherpen: we willen klimaatneutraal zijn in 2040, of zoveel eerder als kan. Dat is nog niet verwerkt in de Klimaatmonitor. We zijn benieuwd naar het proces dat de wethouder wil hanteren bij het opstellen van de versnellingsaanpak.

Een belangrijke pijler voor de ChristenUnie daarbij is de coöperatieve beweging. Coöperaties hoeven geen winst te maken, en kunnen daarom voor inwoners veel goedkoper in de energie- en warmtevraag voorzien. Een prachtig voorbeeld van de juiste en de menselijke maat houden. Initiatieven in Dieze en Assendorp voor een coöperatief warmtenet zonder winstdoel staan in de startblokken, maar zoeken doortastende ondersteuning van de gemeente. De ChristenUnie krijgt zelfs soms de indruk dat deze projecten sneller van start kunnen dan het grote warmtenet in Holtenbroek en de Aalanden. We horen graag van de wethouder hoe deze initiatieven verder geholpen kunnen worden.

Ook zijn we blij met de vertaling van plannen uit het coalitieakkoord om voor toekomstbestendige en duurzame bedrijventerreinen, en de overstap naar een circulaire economie. Dit gaat ondernemers helpen om binnen de grenzen van de planeet waarde toe te voegen aan onze stad én minder afhankelijk te worden energie van buiten. Een beweging die lang op zich heeft laten wachten, maar nu ingezet wordt.

Verbondenheid en terug naar het gewone leven

Sinds kort heb ik er een enorme verantwoordelijkheid bij met het opvoeden van ons kleine meisje: opvoeden is je kinderen de weg te wijzen, te laten groeien en te begrenzen om hen zo het leven te leren. In de eerste weken viel me ook op wat er al preventie gebeurt: centering pregnancy, een medewerker van het SWT die meeloopt met een wandeling voor jonge moeders en hun baby's, en de jeugdverpleegkundige die langskomt met een koffertje van de stadkamer.

Het past bij de beweging in het sociaal domein die we met deze begroting kracht bij zetten. De beweging naar herstel van het gewone leven, naar een verbonden bestaan voor Zwollenaren, naar zorg voor elkaar en gerichte ondersteuning dichtbij. Om zwaardere zorg te voorkomen, en de mens achter de hulpvraag te zien. Met uiteenlopende investeringen, structureel en incidenteel, ondersteunen we dat. Door het Jongerenplatform, wijkgericht welzijnswerk in lijn met het IJslands Model, structureel geld voor het vergroten van sociaal kapitaal via organisaties als Zwolle Doet, Stichting Present en Hart voor Zwolle, en het voortzetten van Vitaal & Waardig ouder worden. Dit alles draagt bij aan een verbonden stad, waar de ChristenUnie zich zo voor inzet.

De overheid, nationaal en lokaal, is een plek waar we samen komen. Waar groepen uit de samenleving elkaar ontmoeten, en namens ons allen werken aan de opgaven van ons allen. Dat is de overheid lang niet altijd, onder meer door institutioneel racisme. De overheid moet

daarin het goede voorbeeld geven en eerlijk in de spiegel kijken. Daarom dienen we motie in tot zelfonderzoek, zoals andere gemeenten dat ook uitvoeren [Motie institutioneel racisme].

Rechtvaardig de ruimte verdelen

Met deze begroting investeren we veel in de kwalitatieve ontwikkeling van onze stad. Met de SIA is de vorige periode een belangrijk instrument opgezet om verbindingen en voorzieningen mee te laten bewegen als we woningen toevoegen. De wooncrisis vraagt ons daarom en we hopen op veel medewerking van het Rijk en provincie in de bekostiging. Desondanks blijft de ruimte binnen de SIA achter op de verwachte benodigde investeringen. Een pot kan je op meerdere manieren vullen, en in het hart van het politiek debat staan altijd vragen over herkomst en inzet van publiek geld. De ChristenUnie wil dat de raad daar aan de voorkant over kan spreken, en zich kan buigen over scenario's om de SIA te vullen. Daarover dienen we een motie in [Motie scenario's SIA].

De actualiteit met de Raad van State uitspraak over de bouwuitzondering maakt de ambities die we hebben op het vlak van woningbouw nog extra onzeker. De oplossingen hiervoor zijn complex, waarbij dit voor de ChristenUnie het enorme belang van natuurherstel onderstreept. We roepen het college dan ook op vaart te maken met de Natuur-Investeringsagenda (NIA) uit het coalitieakkoord.

Als het gaat om rechtvaardigheid, dan gaat het om een eerlijke verdeling: dat ieder een eerlijk deel krijgt. Niet alleen financieel, maar ook van de schaarse openbare ruimte. Het idee van rechtvaardige straten spreekt de ChristenUnie dan ook zeer aan. Dat zijn straten waar je onbezorgd kunnen gaan en staan, waar niet één functie zoals onze verplaatsingsdrang alles domineert. Kortom: wat werkelijk onze gedeelde openbare ruimte is en wat we eerlijk delen. Om Zwolle aan te laten sluiten bij dit landelijke initiatief¹ dienen wij een motie in [Motie rechtvaardige straat].

Afronding

Voorzitter, afrondend, een paar woorden over een deugd die ondergewaardeerd wordt in de politiek, namelijk die van nederigheid. De laatste jaren zijn wij als raad en college gesteld voor grote crises, en er komen ongetwijfeld nog meer *unkown unknowns* ons tegemoet. We zijn erachter gekomen dat onze vooruitziende blik en de maakbaarheid van de samenleving beperkter bleken dan we dachten. De middeleeuwse theoloog Bernardus van Clairvaux zei over nederigheid dat ze gepaard gaat met compassie, de wil tot vergeving en mildheid naar onszelf en anderen. Het stelt ons open voor andere gezichtspunten en opvattingen, en leert te luisteren. Juist in onzekere tijden als deze is een nederig en ontvankelijk stadsbestuur onmisbaar.

Dank u wel.

¹ <https://derechtaardigestraat.nl>